خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۲۷ مهر ۱۳۹۵ . ۱۶ محرم ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۳۷۸

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی کمبود سرانه فضاهای فرهنگی را یک واقعیت دانست و گفت: باید تلاش کنیم مجتمع‌های فرهنگی و هنری نیمه تمام تکمیل شود. به گزارش ایرنا، علی جنتی درباره افزایش سرانه فضاهای فرهنگی و افزایش آن به یک متر مربع اظهار کرد: با توجه به محدودیت اعتبارات دولتی باید تلاش کنیم مجتمع‌های فرهنگی و هنری نیمه تمام که حدود ۳۰۰ واحد است، تکمیل شود.

کمبود سرانه فضاهای فرهنگی در کشور یک واقعیت است

توزیع عادلانه فضاهای فرهنگی، معیاری برای توسعه

اکرم محمدی- یکی از معیارهای سنجش توسعه در جوامع امروزی، توزیع عادلانه امکانات جامعه است. درواقع به نوعی مفهوم توسعه علاوه بر رشد در همه زمینه ها، توزیع متعادل را نیز در بر می گیرد و کاهش این نابرابری در بهره گیری از منابع، دستاوردها و امکانات جامعه، یکی از مهم ترین معیارهای توسعه به شمار می رود.

فضاهای فرهنگی شامل سالن های سینما، تئاتر، پارک، اماکن تفریحی، امکانات آموزشی، کتابخانه، موزه، رسانه های مکتوب و تصویری، نمایشگاه‌های مختلف و... است و مجموعه ای از این امکانات و بهره گیری شهروندان از آن ها، نشانه توسعه فرهنگی است. اگر با توجه به این تعاریف و امکانات موجود در کشور، بررسی اجمالی کنیم، می بینیم که نه تنها فضاهای فرهنگی در کشور، به شکل مساوی توزیع نشده است، بلکه در برخی از نقاط کشور شاهد کمبود و در برخی از مناطق، شاهد حجم بسیاری از امکانات فرهنگی هستیم. البته این توزیع نابرابر، از سالیان دور، وجود داشته و تهران به عنوان پایتخت، همیشه از امکانات و فضاهای فرهنگی و هنری بیشتری نسبت به سایر استان ها و شهرها برخوردار بوده است. با اجرای برخی سیاست ها، به ویژه سیاست تمرکززدایی در سال های اخیر، امکانات فرهنگی توزیع مناسب تری پیدا کرد تا جایی که امروزه شاهد ایجاد دانشگاه در برخی از شهرستان های کوچک نیز هستیم.

■ **آمار چه می گوید؟**

اطلاعات و آمار سال ۱۳۴۵ نشان می دهد که در آن زمان فقط ۱/۱۸۱ درصد از شهر تهران به فضاهای سبز و تفریحی و ورزشی اختصاص داشت. با این سرانه، هر نفر در حدود ۷۲ متر مربع از فضا و امکانات شهری را در اختیار داشت. در طرح جامعی که سال ۱۳۴۷ مصوب شد، قرار شد تهران به یک شهر مدرن تبدیل شود. همان زمان، قرار شد تا با توجه به تمامی شرایط محیطی، سرانه ای معادل ۱۷/۷۱ متر مربع برای سطوح سبز، تفریحی و ورزشی با افق ۱۳۷۰ در نظر گرفته شود. انتظار می رفت که ۴۰ سال پس از تهیه طرح جامع اول یا ۱۵ سال پس از اجرای این طرح، این شهر ملی از کمیت و کیفیت بهینه ای در زمینه فضاهای فرهنگی، رفاهی برخوردار باشد اما آمار موجود و مشاهدات محیطی خلاف آن را اثبات می کند. حالا این ادعا را شاید بتوان مربوط به تهران، به عنوان پایتخت دانست در حالی که سایر استان ها و شهرها، امکانات کمتری دارند. از طرف دیگر رسیدن به پیش بینی های صورت گرفته با توجه به میزان جمعیت و امکانات، کار چندان راحتی نیست. یعنی تهران حداقل به ۲۵ متر مربع سرانه فضاهای سبز، تفریحی، فرهنگی و ورزشی برای هر شهروند نیاز دارد اما با این میزان امکانات فرهنگی و رفاهی، فاصله داریم. مهم ترین سوالی که به ذهن می رسد این است که چرا امکانات به صورت مساوی تقسیم نمی شود؟ وعده و وعید درباره توسعه فضاهای فرهنگی، مسئله ای است که همیشه مسئولان هم بر آن تاکید دارند و به نوعی برگ برنده آن ها محسوب می شود. پیش از این که مسئولان در هر سمتی جایگزین شوند، برنامه هایی ارائه می دهند و برنامه های فرهنگی و توسعه امور فرهنگی، یکی از مهم ترین کارهایی است که انجام می دهند. در این زمینه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، برنامه هایی مانند افزایش فضای کتابخانه های کشور، فراهم کردن امکانات برای نمایش فیلم و تئاتر و ساخت سالن های نمایشی را وعده می دهند اما در پایان دوره وزارت، چقدر از این وعده ها محقق می شود؟!

■ **کمبود سرانه فرهنگی، یک واقعیت**

در زمینه سرانه فضاهای فرهنگی، با کمبود مواجه هستیم. حتی دکتر علی جنتی هم در یکی از برنامه های فرهنگی به این مسئله اشاره کرد و گفت: کمبود سرانه فضاهای فرهنگی یک واقعیت است و باید تلاش کنیم مجتمع های فرهنگی و هنری نیمه تمام تکمیل شود و با توجه به محدودیت اعتبارات دولتی باید تلاش کنیم مجتمع های فرهنگی و هنری نیمه تمام که حدود ۳۰۰ واحد است، تکمیل شود. باید از بخش خصوصی برای سرمایه گذاری، فعالیت و ساخت و ساز فضاهای فرهنگی بهره بگیریم.

علی اصغر کاراندیش، معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز این مسئله را تایید می کند و می گوید: هم اکنون بیش از ۳۰۰ مجتمع فرهنگی و هنری در کشور در دست ساخت و ۴۰۰ مجتمع نیز در حال بهره برداری است. دولت با وجود مشکلاتی مانند کمبود اعتبارات تلاش می کند در حوزه فرهنگ و هنر اقدامات بیشتری انجام دهد و سیاست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر این بوده که بخشی از اعتبارات را به استان ها و شهرستان ها سوق دهد. همچنین در استان ها نیز این سیاست دنبال شده است تا شاهد فعالیت های فرهنگی و هنری در شهرستان ها باشیم.

معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره امکانات فرهنگی و رفاهی می گوید: ۵۰۰ مجتمع فرهنگی در کشور در حال بهره برداری و ۳۲۰ پروژه نیز در دست احداث است البته در برخی شهرستان ها هنوز اقدامی صورت نگرفته که به زودی نیز این مراکز در شهرستان های دیگر احداث می شود و این کار نیازمند اعتبارات تملک و دارایی است. وی به عنوان نمونه به سرانه فضای فرهنگی و هنری در بندرعباس اشاره کرد و گفت: هشت هزار و ۷۰۰ متر فضای فرهنگی و ۵۱۰ صندلی در شهر بندرعباس موجود است که نسبت به سطح استاندارد کشوری بسیار پایین است اما با احداث پروژه بزرگ تالار مرکزی، این میزان به بیش از ۲۶ هزار متر مربع خواهد رسید که وضعیت را بسیار بهبود خواهد بخشید. چنین پروژه هایی برای استفاده عموم، نیاز حیاتی است.

■ **معاش و فرهنگ**

معاون توسعه مدیریت و منابع وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معیشت مردم و درگیری آنان با مسائل روزمره را از عوامل مهم مظلومیت فرهنگ در جامعه می داند و از کمبود سرانه فضای فرهنگی در کشور گله مند است و می گوید: مقام معظم رهبری بر فرهنگ و ضرورت توجه به آن تاکید دارند و فرمودند که "فرهنگ زیرساخت همه حوزه هاست". این واقعیتی است که اگر جامعه از نظر گفتمان سازی و فرهنگ سازی موفق شود، قطعا انسان ساخته می شود. اما معیشت مردم و درگیری آنان با مسائل روزمره را نیز نباید از نظر دور داشت چرا که کم توجهی به آن یکی از عوامل مهم مظلومیت فرهنگ محسوب می شود. البته مقوله فرهنگ مسئله دیرباز دهی است، متاسفانه نسبت به موارد دیگر کمتر به آن توجه می شود و در سبد کالای مردم جایگاهی ندارد در حالی که انقلاب ما به گفته امام راحل انقلابی فرهنگی است و این همه فاصله از امکانات فرهنگی نباید وجود داشته باشد. امکانات فرهنگی و تفریحی باید در اختیار مردم باشد و بر اساس امکانات موجود، باید استفاده شود.

■ **زیر خط استاندارد**

مسئولان فرهنگی، از فرهنگ و جایگاه آن صحبت می کنند، اما سرانه فضای فرهنگی ما به جای یک متر مربع، فقط ۱۵ سانتی متر مربع است. بر اساس آمار اعلام شده از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی، برای هر فرد هشت سانتی متر مربع کتابخانه نیاز است که در کشور ما این فضا فقط یک سانتی متر مربع است و این یعنی یک هشتم استاندارد که این کمبود فضاهای فرهنگی در مواردی مانند سالن سینما نیز مشاهده می شود. هر چند در سال های اخیر، اقدام سالن سازی برای سینما و ایجاد تماشاخانه های خصوصی، را شاید بتوان کاری مثبت دانست اما هنوز در ساخت فضای فرهنگی با آن چه که باید باشد، فاصله داریم. ما شاهد نمونه هایی هستیم که بعد از سال ها یا درباره آن ها کاری انجام نشده یا پیشرفت بسیار کمی داشته است. همچنین علاوه بر کمبود فضای فرهنگی، مشکل تامین نشدن منابع مالی کافی برای هزینه های جاری و اداره فضای موجود است که باعث می شود از فضای فرهنگی موجود نیز استفاده مطلوب نشود. از مهم ترین دلایل بروز این مشکلات این است که مثلا امسال فقط میزان کمی از بودجه کشور به وزارت ارشاد که متولی امور فرهنگی کشور است، اختصاص داده می شود.

■ **فضاهای فرهنگی در شهرستان ها**

بسیاری از شهرها و شهرستان ها در سراسر کشور، با کمبود امکانات فرهنگی مواجه اند. این کمبود با توجه به شرایط هر استان، شدت و ضعف دارد. مثلا اصفهان به عنوان یکی از شهرهای بزرگ به واسطه وجود آثار باستانی و پیشینه فرهنگی هم از توزیع نامناسب فضاهای فرهنگی بی نصیب نبوده است . مهدی بقایی مدیرعامل سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان در این باره می گوید: ۱۷۰ مرکز فرهنگی، هنری، ورزشی و تفریحی برای فعالیت در استان در نظر گرفته شده است. البته مردم با توجه به سلایق مختلف از این امکانات استفاده می کنند و ما هم با توجه به تنوع در برنامه ها به دلیل تفاوت سلایق و نیازهای نسل جوان و نوجوان، امکانات و تجهیزات را در اولویت برنامه ریزی قرار می دهیم. استان کردستان هم از لحاظ فرهنگی، نیازمند توجه بیشتری است. معاون اداری مالی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کردستان با بیان این که سرانه مراکز فرهنگی در حال بهره برداری کل کشور نسبت به کل جمعیت شهری ۲۶ درصد است، می افزاید: این سرانه در استان برابر ۱۵ درصد در هر متر مربع است و در تراکم جمعیتی برای هر ۵۱ نفر، یک متر فضای فرهنگی وجود دارد. کل مراکز فرهنگی و هنری کشور شامل ۴۶۱ مرکز با زیر بنای یک میلیون و ۴۲۰ هزار و ۱۸۵ متر مربع فعال است. البته ۴۶ پروژه فعال، ۱۴ پروژه غیر فعال در سطح ملی و ۲۲۳ پروژه استانی مربوط به مراکز فرهنگی در حال ساخت در استان با زیر بنای ۴۳۱ هزار و ۶۳ متر مربع با میانگین پیشرفت ۳۱ درصد در حال ساخت است که ۳۸۱ مرکز دیگر با زیر بنای ۸۱۳ هزار و ۸۰۰ متر مربع نیاز است. گلباغی گفت: سرانه مراکز فرهنگی در حال بهره برداری استان نسبت به کل جمعیت شهری برابر ۱۵ درصد در هر متر مربع است و در تراکم جمعیتی برای هر ۵۱ نفر یک متر فضای فرهنگی در استان وجود دارد و این رقم بسیار اندک است.

■ **توزیع فضاهای فرهنگی**

نتایج پژوهشی نشان می دهد که بین استان های کشور از نظر بهره مندی از فضاها و امکانات فرهنگی تفاوت چشمگیری وجود دارد. در این بین، استان تهران به عنوان تنها استان بسیار توسعه یافته و استان های ایلام، بوشهر، چهار محال و بختیاری، زنجان، سمنان، سیستان و بلوچستان، قزوین، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان و هرمزگان به عنوان استان های بسیار محروم شناخته شده اند.

■ **توسعه فضاهای فرهنگی، ضرورت امروز**

محمدجواد فتحی نماینده مجلس شورای اسلامی به توسعه و افزایش فضاهای فرهنگی ، از منظری دیگر نگاه می کند و می گوید: هر گونه هزینه در این زمینه بهترین راهکار برای مقابله با آسیب های اجتماعی است. به همین دلیل توسعه فضاهای فرهنگی مهم ترین اولویت برای ارتقای سطح فرهنگی جامعه و در نتیجه ریشه کن کردن آفت ها و آسیب های اجتماعی محسوب می شود. درواقع توسعه فضای فرهنگی شهر، یکی از ضرورت های امروز است. باید با ایجاد فضای فرهنگی مناسب برای جوانان، زمینه ارتقای سطح فرهنگی جامعه و کاهش مشکلات اجتماعی را فراهم کنیم. چرا که فرهنگ زمینه توسعه جامعه است.

■ **سرانه ورزشی هر دانشجو کمتر از یک متر**

یکی از نیازهای امروز جامعه، رفع نیازهای قشر دانشگاهی است. طبق آماری که وزارت علوم ارائه کرده، سرانه ورزشی هر دانشجو در کشور، حدود ۹۸ صدم درصد است. یعنی اگر کل فضاهای ورزشی را در بین دانشجویان کشور تقسیم کنیم، به هر دانشجو در کشور ما، یک متر فضای ورزشی هم نمی رسد. از سوی دیگر، مسئولان وزارت علوم در دولت های مختلف نیز بارها اعلام کرده اند که بودجه های فرهنگی دانشگاه ها، بسیار پایین است و با این بودجه های ناچیز نمی توانند فعالیت فرهنگی و اجتماعی چندانی در دانشگاه ها راه اندازی کنند.

چندی پیش، معاون اداری و مالی وزارت علوم هم از کسری بودجه میلیاردی دانشگاه ها خبر داد و در این اوضاع و احوال بی پولی دانشگاه ها، نمی توان خیلی توقع داشت فعالیت های فرهنگی و ورزشی در دانشگاه ها جان بگیرد. همچنین نباید از یاد برد که معمولا به بودجه های فرهنگی و ورزشی در دانشگاه ها، به عنوان بودجه های قابل حذف نگاه می کنند و مثلا در صورت کسری بودجه دانشگاه ها یا صرفه جویی در هزینه ها، اولین بودجه که حذف می شود، همین بودجه های فرهنگی و ورزشی در دانشگاه هاست. در اولویت قرار نداشتن فعالیت های فرهنگی و ورزشی در دانشگاه ها، پدیده ای طولانی مدت است که فقط به چند سال اخیر مربوط نمی شود. این مسئله صرفا به بحث کمبود بودجه برنمی گردد، بلکه خیلی اوقات شاهد هستیم که در دانشگاه هایی با اختصاص اعتبارات مناسب، بودجه های فرهنگی و ورزشی، رقم چشمگیری نیست و به این فعالیت ها و اعتبارات آن به دید فعالیت های فانتزی و غیرضروری نگاه می شود.

■ **موازی کاری ممنوع**

در زمینه های مختلف موازی کاری صورت می گیرد اما شاید بتوان گفت که موازی کاری در امور فرهنگی، بیشتر از سایر کارها به چشم می آید. در این زمینه عبدالمحمد زاهدی استاندار کردستان می گوید: اگر هر کدام از بخش های فرهنگی با دقت به وظایف خود عمل کنند موازی کاری پیش نخواهد آمد. اگر استعدادها و ظرفیت های بالقوه فرهنگی و هنری استان به فعل درآید می تواند به اقناع جامعه کمک کند و در سطح ملی و بین المللی توانمندی های خود را نشان دهد. در این میان، به هر میزان به فرهنگ و هنر میدان داده شود و مورد حمایت قرار بگیرد به همان میزان بر فضای روانی جامعه کمک می کند.

در نهایت می توان گفت فضاهای فرهنگی و مراکز و نهادهای مختلفی از جمله میراث فرهنگی، شهرداری، وزارت ارشاد و سایر نهادهای متولی امور فرهنگی، در تلاش اند تا امکانات فرهنگی و رفاهی جامعه را گسترش دهند و مدیریت کنند اما نکته اصلی این است که این امور از نبود مدیریت واحد و تجمیع شده، بی بهره اند و به همین دلیل هر چقدر هم در این زمینه تلاشی صورت می گیرد، چندان به چشم نمی آید و همچنان شاهدیم فضایی که به یک مکان تفریحی یا فرهنگی تبدیل شده بعد از مدتی با هزینه ای مجدد به فضای فرهنگی دیگری با کاربری متفاوت اما فرهنگی، تبدیل می شود. هر چند استفاده از امکانات فرهنگی یا ایجاد آن نیاز جامعه ماست اما برای ارتقای سطح فرهنگ و امور فرهنگی، نیازمند مدیریت فرهنگی جامع تری نیز هستیم.

گفت و گو

رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس:

اعتبار فرهنگی ناعادلانه توزیع می‌شود

رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس گفت: کمترین اعتبارات را به بخش فرهنگ می دهیم و این اعتبارات هم توزیع ناعادلانه دارد و هم به بخش هایی می رود که بیشتر جنبه های سیاسی دارد.

نصرا... پژمانفر نماینده مردم مشهد و کلات در گفت وگو با خبرگزاری مهر گفت: اساسا نگاه بنده در موضوع فرهنگ این است که همه امور را زیرمجموعه فرهنگ می دانم، اگر ما بتوانیم زیرساخت های پیشرفت فرهنگ را در تمام حوزه ها مهیا کنیم، سایر اقدامات در تمام عرصه ها موفق نیز می شود و این یک ادعای صرف نیست زیرا ما توانسته ایم ظرفیت های متعددی را با عنصر فرهنگ پای کار بیاوریم و تحول ایجاد کنیم.

در طول ۳۷ سالی که از انقلاب اسلامی گذشته است، تهدیدات و بحران های زیادی برای ما به وجود آمده است و عبور از همه این تهدیدها به واسطه ظرفیتی بوده که در عرصه فرهنگ برای ما وجود داشته و از این طریق توانسته ایم فرصت های زیادی را در دنیا به دست بیاوریم و همه این ها مرتبط با موضوع فرهنگ و باورهای ماست بنابراین به نظر بنده ما هر چه قدر در حوزه فرهنگ سرمایه گذاری کنیم و ظرفیت ایجاد کنیم، این سرمایه گذاری پایدار خواهد بود.

در این قضیه مسئله ای که همواره وجود داشته و گریبان گیر بخش فرهنگ بوده، نبود اعتبارات است و دولت ها کمترین توجهی به این موضوع داشته اند.

گفت و گو

مدیرعامل شرکت توسعه فضاهای فرهنگی شهرداری تهران:

توسعه فضاهای فرهنگی از مرگ شهرها جلوگیری می کند

مدیرعامل شرکت توسعه فضاهای فرهنگی شهرداری تهران با تاکید بر این که حفظ هویت و فرهنگ و تعلق خاطر شهروندان به شهر از مهم ترین عوامل بازدارنده در مرگ شهرهاست، گفت: به همین دلیل دسترسی آسان و ارزان به فضاهای فرهنگی، رویکرد مدیریت شهری در توسعه فضاهای فرهنگی به شمار می آید.

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل شرکت توسعه فضاهای فرهنگی شهرداری تهران، علیرضا جعفری، با اشاره به ساختار شهرهای توسعه یافته و بالا رفتن سطح مطالبات شهروندان در حوزه شهری برای رسیدن به کیفیت زندگی مطلوب، خاطر نشان کرد: دسترسی به خدمات شهری، ایجاد امنیت و آرامش ذهنی و روحی و کالبدی مقاوم در مقابل حوادث غیر مترقبه، رعایت عدالت فضایی و اجتماعی و داشتن شهر سالم از جمله مطالبات شهروندان به شمار می آید. وی با اشاره به اینکه باید از حرکت شهرها به سمت نارکارآمدی یا نقطه مرگ شهرها جلوگیری کنیم، گفت: کالبد شهرها در شکل گیری کیفیت محیطی و سبک زندگی بسیار تاثیر گذار است، چرا که شکل و کالبد شهرها متأثر از هویت و فرهنگ شهروندان است.

جعفری به مدیریت فرهنگی شهرها در کلان شهرهای توسعه یافته اشاره کرد و گفت: اگر این دو امر مهم همزمان با هم رشد و پیشرفت داشته باشد، شهری خلاق، اخلاق مدار، پویا و قانونمند خواهیم داشت.

جدول سخت [شماره ۱۴]

طراح جدول: بیژن گورانی

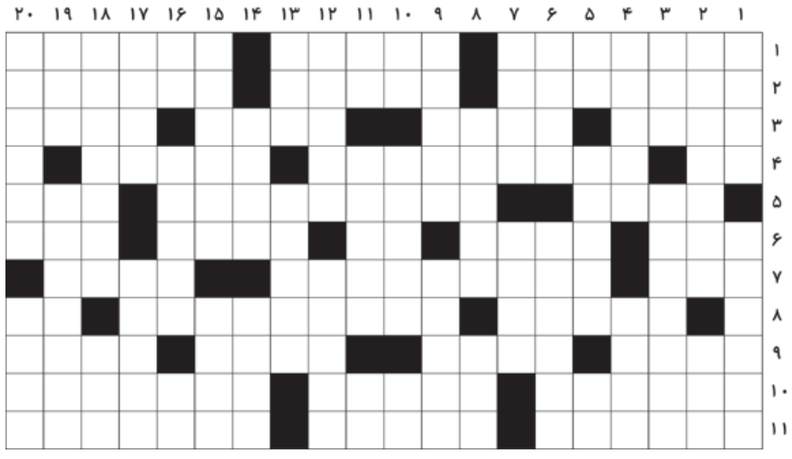

افقی

۱ - به طور قطع و یقین - کنایه از آدم خوش قدم است - شعری که در وصف پاییز سروده شود ۲ - تکیه گاه دوتکه محورهای گردنده - نمایشنامه ای از ویلیام شکسپیر - سرنگون و معلق ۳ - از سنگهای زینتی - بخشنده - معشوق - مقدور ۴ - ضربه سر در فوتبال - مجموعه شعری سروده پل الوار فرانسوی - فراغت خاطر ۵ - دلیل ها - یکی از دو تیره ایل قاجار - وزیر حضرت سلیمان(ع) ۶ - از اجزای درخت - گلدسته - لعابی که به پارچه و لباس می زنند - برگه کوچک مقوایی - بسیار درخشان ۷ - علت ها - آرمان گرا - پوپک ۸ - زمینها و ساختمانهای ملکی - منجم - نفی عرب ۹ - درشت و بدقواره - براده فلز - سخن شمرده و دلنشین - توبه کننده ۱۰ - هنر دفاع شخصی تایلندی - رمان مشهور پائولو کوئیلو - شهری در سوئیس ۱۱ - دارای قدرت و مهارت در دعوا - یک دوم چهره - خدایی.

عمودی

۱ - خورش لپه - شعر یا داستان با محتوای اخلاقی وآموزشی ۲ - تنگه ای در کشور ترکیه - قورباغه ۳ - ریزریز کردن - محل شهادت دکتر چمران ۴ - خانم کارآگاه داستانهای آگاتا کریستی - به سامان ۵ - کام - سهل انگاری - از حروف اضافه ۶ - سرسرای بزرگ ورودی - ویتامین موثر در پیشگیری از بیماری پلاگر ۷ - بت عصر جاهلی که خدای سرنوشت و مرگ بود - به رنگ دود ۸ - اندوخته - پسر عرب ۹ - تن پوش زمستانی - قومی از نژاد سامی ۱۰ - نشانه جمع مونث عربی - مداخله کردن - دریا ۱۱ - کلیدی در موسیقی - شهری در لبنان - درون صدف ۱۲ - درختچه ای هندی - اصطلاحی در ورزش کشتی ۱۳ - محله و برزن - جامه نازک ۱۴ - کوهی در افغانستان - خرقه درویشی ۱۵ - متواضع و فروتن - ظرفی برای حمل مصالح ساختمانی ۱۶ - همسر مرد - میل به غذا - کجاست ۱۷ - انسان - عمامه ۱۸ - کنایه از آدم متواضع و فروتن است - پشت سر ۱۹ - بالشتک نان پزی - دارو فروش ۲۰ - از شهرهای مهم آلمان - مربوط به نبی.

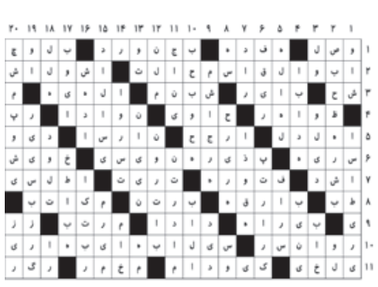

حل جدول سخت شماره ۱۳

جدول [شماره ۶۶۷۵]

طراح جدول : امید موسوی

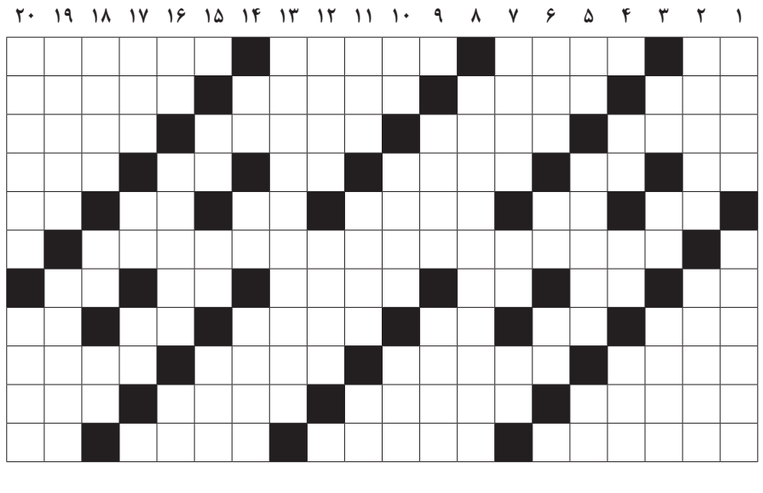

افقی

۱-آب شرعی-ریزنمرات-انعام-اثری از نظامی گنجوی ۲-سلاح کاشتنی-پایدار-شهری در استان اصفهان-آش ۳-سبزمایل به سیاهی-گناهکار-راهرو سرپوشیده-ارض ۴-گربه بیگانه-مرغابی-قاضی ورزشی-ضمیر جمع-شهر مذهبی-کماندار معروف ۵-نقش هنری-او-کرانه دریا-خار و خاشاک-برگ برنده-پیوسته ۶-از بازیگران سریال پایتخت ۷-به دنیا آوردن-ویتامین جدولی-ریشه-شبیه-تلخ-نت آخر ۸-راز-سخن بی پرده-شهر بی دفاع-شراب-صدای زنبور-اریب ۹-دوا-از اسامی دخترانه به معنی پسندیده-نشان-تشکر خارجی ۱۰-ناشناس-رادار زیردریایی-علم-پیچ و تاب ۱۱-نوعی غذای بادمجانی-رفقا-انقباضات پی درپی و غیرارادی ماهیچه ها-آخرین یکان

عمودی

۱-نمایش خنده دار-رنجش ۲-واحد اندازه گیری زلزله-زعامت ۳-پس ندادنی خسیس-زیرپا مانده-جسم معدنی مرکب از گوگرد و آرسنیک به رنگ سرخ، زرد یا سفید که در طب و صنعت به کار می رود ۴-تیرپیکاندار-قورباغه درختی-قرض ۵-واحد سطح-عریضه-حدفاصل بین ساعد و کف دست ۶-اهلی-پول ژاپن-اندک ۷-خانه خدا-دوستی-خاک صنعتی ۸-ازویژه نامه های روزنامه خراسان ۹-متلاطم-آبگینه ۱۰-لحظه-بخشاینده-سگ بیمار ۱۱-عدل-روکش روی سفال و کاشی-علامت مفعولی ۱۲-روزها-مشهور ۱۳-بازیگر زن سریال مسافری از هند ۱۴-آخرین توان-ازادات تشبیه-از شهرهای همسایه شرقی ۱۵-بهانه جویی-تکیه برپشتی-رفتار ۱۶-سایه-راه باریکی که در اثر رفت و آمد چهارپایان درست شده باشد-سنگریزه ۱۷-گردو-عدد خیطی-سرما ۱۸-حرارت-تصدیق بیگانه-عریان ۱۹-فرزندزاده-برابر ۲۰-نایب-سیماب

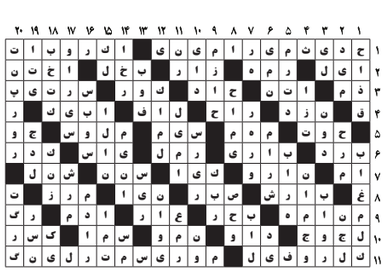
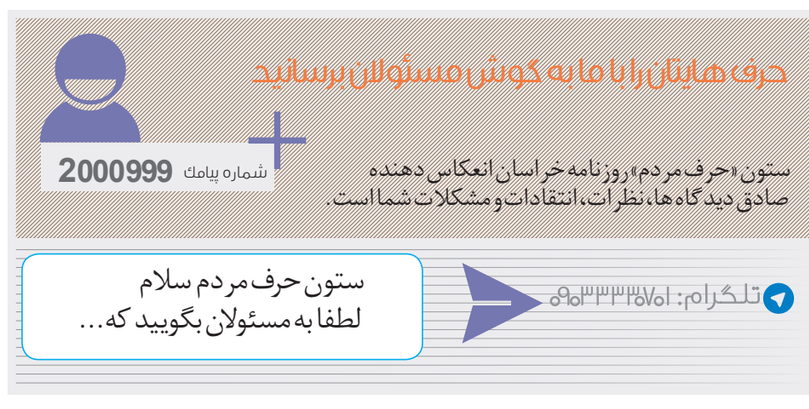
حل جدول شماره ۶۶۷۴